N°. 4847.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00, voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

DONDERDAG 23 APRIL.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ... geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de ... — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 April.

Spoorwegen op Java.

I.

In het verleden jaar hebben wij er reeds meermalen op gewezen, dat, zoo een land behoefte aan spoorwegen heeft, het onze rijke O. I. bezitting, Java is. De groote rijkdom van Java, bestaat in de overvloedige voortbrengselen van den landbouw, in zijn weelderigen wasdom. Ontzettende voordeelen levert dit eiland op, en meer en meer zal het blijven opbrengen; doch het allernoodigste om van die opbrengsten meer partij te kunnen trekken, wordt daar tot nog toe gemist, namenlijk een gemakkelijk, goedkoop en snel middel van vervoer.

Wij zullen hier niet trachten, om nog eens het noodige, ja zelfs noodzakelijke van spoorwegen op Java te gaan betoogen; wij deden dit vroeger, en een elk, die maar eenigzins over den toestand van Java na wil denken, zal de onomstootelijkste bewijzen kunnen vinden, om zich te overtuigen, dat spoorwegen voor dit eiland, onontbeerlijk zijn.

Toen in het moederland dan ook de spoorwegen in aanzijn begonnen te komen, dacht men reeds op Java aan deze nieuwe middelen van vervoer. In 1842 onderhandelden de heeren Dixon en Comp. reeds met de hooge regering over den aanleg van ijzeren wegen, waarop de wagens door buffels zouden getrokken worden. Koncessiën werden aangevraagd, en in 1846 vroeg de heer L. van Vliet een uitgebreide koncessie aan, om spoorwegen op Java aan te leggen. Daarop kwam het koninklijk besluit van 1852, waarbij allen, die tot de aanvrage om koncessiën voor het aanleggen van spoorwegen op Java mogten geneigd zijn, tot den goeverneur-generaal van Ned. O. I. werden verwezen. Alle aanvragen werden echter geweigerd, zelfs een uitgebreide aanvrage van de HH. Reinst, Poolman en Fraser, in 1858 gedaan, die tot strekking had de voornaamste havens van Java met het binnenland te verbinden. Daarop volgde het koninklijk besluit van 11 Junij 1860, waarbij onzen bekwamen ingenieur T. J. Stieltjes met den heer Dixon, door de regering met een zending naar Java belast werden, om te onderzoeken, wat en hoe het aldaar noodig en raadzaam was, ten einde de middelen van vervoer te verbeteren. Zij hadden tevens in last om een advies uit te brengen: wat beter ware, op Java spoorwegen door den staat te laten aanleggen, of dit aan de partikuliere industrie over te laten.

Over dit punt hebben zich jaren lang de denkbeelden gekruist, en daarover heeft immer tusschen bevoegde deskundigen een groot verschil van gevoelens geheerscht. Vele en zeer kundige, door ondervinding geleerde autoriteiten, zagen in het verleenen van koncessiën aan partikulieren volstrekt geen gevaar, terwijl andere echter zich met hand en tand tegen dat denkbeeld verzetten. Onder de voornaamste bestrijders tot het verleenen van koncessiën behoort vooral de heer Rochussen. Zijn gevoelen wordt ons onder anderen kenbaar gemaakt in het rapport den 29n Januarij 1852, door den minister van Koloniën, aan den Koning aangeboden. (1) Over het gevoelen van den toenmaligen goeverneur-generaal, spreekt dit rapport als volgt:

„Volmondig gaf de goeverneur-generaal in de tweede plaats te kennen, dat de aanleg van spoorwegen op Java alleen en uitsluitend behoort te geschieden *door de Regering*.

„De aanleg van de vervoermiddelen door partikulieren achtte de landvoogd volstrekt onbestaanbaar met de gehoele inlandsche huishouding en met de verhouding van het europeesch bestuur tot den inlander.

„Groote maatschappijen, haren werkkring in het binnenste van Java uitstrekkende, zouden eene zekere mate van beheersching over de bevolking moeten hebben en zich hoogst waarschijnlijk eene groote magt aanmatigen, waaruit botsingen en de schromelijkste gevolgen te voorzien waren. Vrijwillig werkvolk, gelijk in Europa, vermeende men, dat in den regel niet ... zijn te bekomen zonder de tusschenkomst der autoriteiten, vermits het in de begrippen van den Javaan ligt, om gewillig voor het gezag, maar niet ten behoeve van partikulieren te arbeiden.

„Ten stelligste verklaarde de goeverneur-generaal Rochussen zich voorts tegen het uit de handen geven van een zoo voornaam middel van vervoer der goevernements-produkten en van gemeenschap tusschen de bevestigde punten op Java. Geene magtige maatschappij moest inmenging kunnen erlangen in het inlandsch beheer, noch hare talrijke beambten kunnen zenden in de binnenlanden, ten koste van den invloed der Regering. Deze laatste moest bij den spoorweg en het vervoerwezen in de binnenlanden emploijeren geschikte oude militairen en ambtenaren, met Indië en den javaanschen landaard bekend.

„In handen van partikulieren, eindelijk, zouden de transporten duur blijven; want zij zouden slechts verlangen hooge renten, dividenten en administratiekosten."

Tot nog toe hebben wij ons niet kunnen overtuigen, om de hoofdbegrippen, in het denkbeeld van den heer Rochusen, door vele andere mannen van kunde en ervaring ondersteund, af te keuren. Volgens ons oordeel valt het niet te ontkennen, dat er aan het verleenen van partikuliere koncessiën gevaren verbonden zijn. Het moge verreweg verkieslijker zijn, volgens goede beginselen eener gezonde staathuishoudkunde, toegepast op ons land, dat spoorwegen hier door partikulieren worden aangelegd en geëxploiteerd; op Java kan niet gedaan worden, wat men hier doet. Of zoude men soms aan Java een zelfstandige konstitutie met een volksvertegenwoordiging willen geven? *Locus regit actum*; de plaats regeert de handeling; wat hier zeer goed is, kan daar zeer slecht zijn en omgekeerd. Wat is toch het groote doel van partikuliere maatschappijen? De aandeelhouders een zoo groot mogelijk divident te bezorgen. Wanneer nu zulk een krachtig ligchaam, als een groote maatschappij is, zoo een invloedrijk middel, als het spoorwegvervoer, in het hart van Java in handen krijgt; dan geeft zulks toch veel vrees voor eene nadeelige inmenging en magt, ten nadeele van het algemeen en bijzonder belang.

De koncessionnarissen bekennen trouwens zelven, dat hunne spoorwegen op Java, onder verschillende opzigten, veel invloed op die kolonie kunnen uitoefenen.

Door koncessiën aan verschillende maatschappijen te gunnen, wordt dit kwaad niet verholpen. Verschillende maatschappijen hebben verschillende belangen, en kunnen door een oneënig streven daarvoor, nog nadeeliger gevolgen hebben. Is de geschiedenis er niet vol van, dat krachtige, groote maatschappijen in koloniën, vaak nadeelig voor het algemeen belang gewerkt hebben? Men zal ons tegenwerpen, dat in Engelsch Indië, partikuliere spoorwegen zeer goed werken; doch men zal moeten toegeven dat de geheele maatschappelijke toestand van Engelsch Indië hemelsbreed van den onzen verschilt.

Daarenboven dunkt ons de volgende redenering zeer juist. Het is zeker dat vele achtingswaardige mannen van ervaring en kunde, veel gevaar en bezwaar zien in het aanleggen en exploiteren van spoorwegen op Java door partikulieren; terwijl het aan den anderen kant zeker is, dat staatsspoorwegen in die bezitting volstrekt niet minder voordeel of nut voor dat eiland zullen, of zelfs kunnen opbrengen. Welnu, is het dan in gegeven omstandigheden niet beter, die taak aan den Staat op te dragen? Wat is echter het groote argument van hen, wier denkbeelden niet met staatsspoorwegen op Java strooken? De Staat heeft geen geld, zeggen zij. Gesteld dat dit zoo zij, zoude het dan zoo iets buitengewoons of verschrikkelijks zijn, dat de Staat, een ten zijnen opzigte, geringe leening sloot, ten einde spoorwegen aan te leggen? Rente moet hij toch guaranderen, en hij zal gemakkelijker het geld tot een leening verkrijgen, dan een maatschappij, en zoo kan de Staat gerust doorgaan met op zijne vroegere financieele plannen te blijven bouwen, en toch het indisch belang behartigen.

Men behoeft daarenboven de berekeningen der koncessionnarissen slechts na te gaan, om tot de overtuiging te komen, dat de financiën van den Staat er niet bij zouden lijden. Mogt het later blijken, dat die berekeningen onjuist waren, en zouden spoorwegen op Java niet die winsten opleveren, die men verwacht; of mogten er onverhoopte moeijelijkheden komen; dan zoude de Staat allerwaarschijnlijkst toch de zaak in handen moeten nemen, al ware zij aan partikulieren gegund. Bleek het daarenboven, dat de exploitatie later geschikter door partikulieren kon geschieden, wat zou dan den staat verhinderen de exploitatie of zelfs den geheelen aanleg af te staan? Men leze slechts de nu gegeven koncessie en het plan eener andere, die aangevraagd is, om te zien, dat ofschoon het koncessiën van partikulieren zijn, deze toch zoo digt mogelijk langs het denkbeeld van een staatsspoorweg zeilen, en het gezag en den invloed van den Staat in geen geringe mate moeten inroepen.

Ofschoon echter, zooals wij het boven zagen, de Regering in 1860 de hh. Stieltjes en Dixon uitzond, om een rapport nopens het al of niet wenschelijke van staatsspoorwegen op Java uit te brengen, heeft zij in den laatsten tijd dit denkbeeld laten varen. In Augustus 1862 heeft de goeverneur-generaal een voorloopige koncessie aan de hh. W. Poolman c. s. verleend, waarvan de voorwaarden, onder bekrachtiging der wet, waar deze vereischt wordt, bij koninklijk besluit van 10 Maart ll. zijn goedgekeurd. Vóór dit besluit, den 12n November 1862, was hier te lande nog een koncessie aangevraagd, door de hh. Banck c. s., grootendeels gegrond op het vroegere plan van den heer van Vliet. Ons oordeel over deze aanvrage en over de verleende koncessie, behouden wij ons in een nader artikel voor.

De *algemeene maatschappij voor handel en nijverheid*, waarvan de statuten, zoo als vroeger gemeld is, door Z. M. den Koning zijn goedgekeurd, is thans op eene wettelijke wijze gekonstitueerd.

In het prospektus der maatschappij wordt gewezen op een belangrijk feit in de geschiedenis der regering van Willem I, te weten op de oprigting in 1822 eener algemeene maatschappij ter begunstiging van de volksvlijt, eene instelling, die veel heeft bijgedragen en nog bijdraagt tot den bloei der belgische nijverheid. Verder worden in het prospektus de twee andere groote scheppingen van denzelfden Vorst: de Ned. Bank en de Ned. Handelmaatschappij, vermeld, doch het gevoelen uitgedrukt, dat Nederland nevens deze beide inrigtingen behoefte heeft aan eene kredietinstelling, die, zonder zelve handel te willen drijven of met de nijverheid van partikulieren te konkurreren, ten doel heeft, groote ondernemingen op het gebied van handel, nijverheid en publieke werken te bevorderen en te ondersteunen, eene behoefte, die zich juist thans welligt meer dan ooit doet gevoelen. De algemeene maatschappij voor handel en nijverheid nu heeft de strekking in die behoefte te voorzien, en dus door hare eigene geldelijke middelen en door hare tusschenkomst bij andere kapitalisten binnen en buitenlands handel en nijverheid op te wekken, te bevorderen en te ondersteunen. Verscheidene der aanzienlijkste huizen van Amsterdam ondersteunen deze maatschappij door belangrijke inschrijvingen en door in haar bestuur als kommissarissen deel te nemen; ook groote kapitalisten en aanzienlijke mannen op het financieële en staathuishoudkundige gebied in Frankrijk en België zijn daarin betrokken. De operatiën der maatschappij zullen zich volgens het prospektus niet beperken tot ondernemingen in Nederland en zijne volkplantingen, maar de maatschappij zal ook buitenlands tusschen beide komen, daar, waar hare financieële krachten dit gedoogen en hare belangen dit vereischen. Haar werkkring is echter niet om met den partikulieren handel en de nijverheid te konkurreren; hare tusschenkomt zal alleen kunnen worden ingeroepen *ter bevordering* en *ter ondersteuning* van het een en ander, daar, waar individuële krachten niet toereikend zijn. Het maatschappelijk kapitaal is op 40 millioen gulden vastgesteld, waarvan de helft in aandeelen van *f* 250 voorloopig wordt uitge-

---

(1) Wij vinden dit rapport in zijn geheel in de verdienstelijke onlangs verschenen brochure van Mr. J. W. Tydeman „Hoe zullen op *Java spoorwegen worden aangelegd*" en verkort in de *Stoompost* van 24 Januarij 1863.

geven. Dat bedrag van 20 millioen is reeds volteekend, zoodat de instelling reeds als gevestigd kan worden beschouwd.

[illegible] leest in verschillende dagbladen, dat eerstdaags door het domein bestuur zal worden overgegaan tot den openbaren verkoop van de geestelijke goederen van Rossum. Wij vernemen van goederhand hieromtrent de volgende bijzonderheden. Die goederen zijn tot in het jaar 1852 geadministreerd door de heeren van de heerlijkheid van Rossum, die de inkomsten daarvan, overeenkomstig de oude verordeningen, echter uitsluitend deden strekken tot bekostiging van de hervormde eeredienst en van het onderwijs. In de maand Aug. 1851 echter werd door het domeinbestuur tegen den toenmaligen ambachtsheer, den baron van Randwijck, eene vordering ingesteld, strekkende o. a. daartoe, om aan hetzelve over te geven en over te laten *de administratie en het beheer der geestelijke goederen van Rossum*; en die vordering werd aan het bestuur toegewezen bij vonnis van de Arrond.-Regtbank te Tiel van 9 April 1852. Bij dit vonnis is o. a. overwogen, »dat deze goederen onvervreemdbaar moeten zijn en blijven, *tot* een altoosdurend genot van derzelver inkomsten voor den kerkendienst en wat daarvan dependeert;" — en dat derhalve alleen de *bloote eigendom* daarvan *onvervreemdbaar* behoort bij den staat. — In hoeverre nu een verkoop van die goederen, alsof men daarvan onbezwaard eigenaar ware, is overeen te brengen en met de actie van 1851 en met het daarop gevallen vonnis, zal later moeten blijken. Dit is zeker, dat tegen dien verkoop en door het gemeente-bestuur van Rossum en door kerkvoogden der hervormde gemeente bij deurwaardersexploit is geprotesteerd. Wat er derhalve zij van de meening der couranten, dat die goederen sedert lang waren vervallen aan den staat; en, in hoeverre er wezenlijk grond bestaat, om den tegenwoordigen minister van financiën met dezelfde couranten dien verkoop als eene hoogstverdienstelijke en lofwaardige daad aan te rekenen, — dat zijn vragen, waarover de regter vermoedelijk later zal geroepen worden te oordeelen. (*Weekbl. v. h. Regt.*)

Z. M. heeft goedgekeurd de benoeming van J. E. G. de Vries tot sekretaris der gem. Hillegersberg, en van J. G. van Mierop, tot sekretaris der gem. Krimpen aan de Lek.

'sGRAVENHAGE, 21 April. Daar het gebruik van de bekende Petroleum in de laatsten tijd zeer toegenomen is, heeft het stedelijk bestuur alhier gemeend een koncept-verordening op het gebruik er van aan den Raad te moeten indienen. Daarin wordt op zware boeten verboden, een eenigzins aanzienlijke hoeveelheid van dit gevaarlijke vocht in de stad in voorraad te hebben, en voor het opslaan van het artikel een afzonderlijke plaats aangewezen, welke door kenbare uiterlijke teekenen zal worden aangeduid, zoodat ieder zich zal kunnen wachten, van al te nabij de gevaarlijke brandstof te komen. Zoo als men weet, heeft ook te Brussel een kommissie van wetenschappelijke mannen een reeks van raadgevingen tot de verbruikers gerigt, en de middelen aan de hand gegeven hoe men te handelen hebbe, om de nieuwe olie met het minste gevaar te bezigen.

UTRECHT, 21 April. Heden werd door de direktie der Rijnspoorweg-Maatschappij in het openbaar aanbesteed: Het uitvoeren van onderscheidene werken aan het stationsgebouw van den Rijnspoorweg te Amsterdam, en het maken van een bureau met aanhoorigheden aldaar. Aannemer de heer Nijhof te Amsterdam, voor de som van ƒ 3900.

ROTTERDAM, 21 April. Ter veemarkt van heden werden aangevoerd: 1242 runderen, 219 vette en 77 magere kalveren, en gisteren en heden te zamen 210 varkens en 60 schapen. Er werd besteed per Ned. ℔ voor runderen 1ste kwal. 68, voor dito 2de kwal. 52, voor vette kalveren 80 en voor schapen 65 cents. Het magere vee ging vlug van de hand. De prijzen der varkens liepen van 18 tot 22 ct. per 1 Ned. ℔.

— Aan de markt van heden waren de prijzen der Boter als volgt: 1ste kwal. ƒ 49, 2de ƒ 45, 3de ƒ 40.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIJS, 21 April. Volgens *la France* heeft er den 19n dezer een geheime raad te St. Petersburg plaats gehad betreffende de poolsche zaak. De gelijktijdige aanbieding van de depêches der drie mogendheden, heeft een zeer levendigen indruk gemaakt. Men geloofde evenwel niet dat bij den stap der drie mogendheden, eene volledige eenheid van inzigten heeft voorgezeten.

— De revue, heden door den Keizer gehouden, was schitterend. De militaire gevolmagtigden van Engeland, Oostenrijk, Rusland en Pruissen waren er bij tegenwoordig.

LONDEN, 21 April. In antwoord op eene interpellatie van den heer Denman in het Lagerhuis, gaf lord Palmerston de hoop te kennen, dat de amnestie van Rusland ook van toepassing zal zijn op de poolsche vlugtelingen. De lord betreurde voorts de wreedheden, door de russische soldaten in Polen gepleegd.

KONSTANTINOPEL, 21 April. Naar luid van berigten uit Trebizonde van 3 dezer, biedt de vesting Herat nog altijd tegenstand; men vreesde er echter voor een hongersnood.

— De Sultan is gisteren te Smirna aangekomen. De onderkoning van Egypte heeft de landengte van Suez tot een afzonderlijke provincie verklaard en een stadhouder er over benoemd. Tusschen den onderkoning en de Suez-kanalizatiemaatschappij is overeengekomen, dat een som van 35 millioen franks gestort zal worden op de aandeelen die aan de egyptische regering toebehooren. De regering neemt het graven van het zoetwaterkanaal van Kairo tot Tonislat, dat tegen Maart 1864 moet voltooid zijn.

KRAKAU, 20 April. Op het feestmaal, hetwelk gisteren avond plaats had ter eere van den heer Hennessey, lid van het Engelsch parlement, heeft graaf Skorupka hem verwelkomd met eene rede, waarin hij voornamelijk deed uitkomen dat Engelands sympathie een der beste waarborgen is tot de verkrijging van hetgeen de Polen wenschen. De heer Hennessey gaf in zijn antwoord als zijn gevoelen te kennen, dat aan eene transaktie tusschen Polen en Rusland niet meer te denken viel, maar dat men in de gegeven omstandigheden veeleer kan rekenen op Polens geheele onafhankelijkheid.

— 21 April. Volgens de *Czas* is het aan Llewel gelukt eene vaste pozitie in te nemen. In het Sandozrsche hebben de Russen daarentegen zich verschanst tegen den aanvoerder der opstandelingen Lapacki. Bij Grabowice hebben de laatsten een aanval van de Russen met geluk afgeslagen.

— Urbanowicz heeft in een gevecht bij Rychtowa in het distrikt Sieradz de overwinning behaald. Ook bij Kwasniow in het goevernement Plock is men slaags geweest. Kolonel Czalhowski heeft de russische ulanen bij Grabowicz geslagen. Op de grenzen, in de nabijheid van Michalowice en Igolowna, werden gisteren kanonschoten vernomen. De opstand in het Zuiden breidt zich meer en meer uit.

BERLIJN, 21 April. Men schrijft uit Ostrowo van 20 dezer dat de leerlingen op het gymnasium gedurende de godsdienstoefening, het poolsche volkslied hebben aangeheven. Het kollegie van leeraren heeft onmiddelijk besloten de klassen te sluiten, en per telegraaf nadere bevelen aan de hoogere autoriteit gevraagd.

Het overtrekken van de grenzen naar Kalisch wordt aan niemand meer toegestaan.

HERMANNSTADT, 21 April. Het romaansche kongres, gisteren geopend, heeft heden bij de beraadslaging over de beginselen van het den Keizer aan te bieden dankadres, met algemeene stemmen verklaard genoegen te nemen met het November-diploma en niet goed te keuren de Februarij-konstitutie.

ROME, 18 April. De pauselijke regering heeft eene nota van de fransche regering betreffende het invoeren van hervormingen ontvangen.

— 21 April. De *Osservatore* verklaart in een van regeringswege haar toegezonden berigt, dat de weggenomen processtukken in zake Venanzi van dien aard zijn, dat door hun gemis de bewijzen van schuld hoegenaamd niets van hunne kracht verliezen. Het ingestelde onderzoek heeft, wel verre van den loop van het regt te stuiten, komplotten aan het licht gebragt te Turijn tegen de pauselijke regering gesmeed, en de schuld der beklaagden overtuigend bewezen. De nog voorhanden processtukken zijn voldoende om de schuldigen te doen veroordeelen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 April. Prins Napoleon heeft zijne reis naar Egypte wederom uitgesteld. Men brengt dit in verband met de oorlogzuchtige geruchten, die aan de orde van den dag zijn.

— De *Phare de la Loire* meldt, dat Garibaldi, tot herstel zijner gezondheid, naar Zwitserland zal gaan; Caprera ligt te ver afgelegen en te eenzaam. Wat dit beteekent, ligt voor de hand: Caprera is te ver van het middenpunt der politieke hartstogten; te ver verwijderd van de agenten, die met een nieuwe zending belast zijn. De lucht in Zwitserland is beter, en daar bevindt zich nu een groot geneeskundige — dokter Mazzini.

— Volgens de *Gazette du Midi* heeft de markies Wielopolski aan den grootvorst Konstantijn een ontwerp betreffende de opheffing van alle katholieke kloosters in Polen ingediend.

— Te Genève is, naar men meldt, dezer dagen eene Polen-meeting gehouden, waarbij ongeveer 3000 personen aanwezig waren. Er werd besloten, door het geheele kanton eene kollekte ten behoeve der Polen te houden.

— Mgr Dupanloup heeft een nieuw werk uitgegeven onder den titel: *Avertissements à la jeunesse et aux pères de famille sur les attaques dirigées contre la religion par quelques écrivains de nos jours.* Men leest in de inleiding het volgende: »Na de vele diensten ik aan de jeugd en aan de huisgezinnen gedurende mijn leven bewezen heb, bleef er mij nog een over. Het is misschien de laatste, die zij van mij ontvangen. In allen geval, het was zoo dringend, zoo noodzakelijk, dat ik niet niet mogt in gebreken blijven aan de jeugd deze verhevene waarschuwing te geven, alvorens te sterven. Overigens geloof ik dat geen arbeid mij zoo veel gekost heeft als deze. Niet alleen, omdat ik mij gedwongen zag, gedurende twee jaren met het uiterste geduld, koelbloedig alle soort van geschriften te lezen, waarin de dwaling verspreid werd, maar ook wegens de droefenis, die ik ondervond bij zoo vele beleedigingen het gezond verstand, de rede, de waarheid, de ziel, God, Jezus Christus en de hoop op een toekomstig leven aangedaan, en ook wegens de huivering, die zich van mij gedurig meester maakte bij den aanblik van zoo veel vermetele pogingen, van dat ganschelijk verdwijnen van alle menschelijk geloof, en van die afgronden, waarin de rede, de godsdienst en de maatschappij geslingerd worden."

Bij gelegenheid dat genoemd werk het licht ziet, zijn de volgende bijzonderheden betreffende den beruchten Renan algemeen bekend geworden. Renan was leerling in het klein seminarie te Parijs, tijdens Mgr Dupanloup, als direkteur, aan het hoofd dier inrigting stond. Er kwamen tot hem geruchten, dat Renan, die reeds geestelijke kleeding droeg, gesprekken had gehouden, die zijn gedrag, dat ingetogen scheen, weêrspraken, waarom hij hem bij zich komen liet en ondervroeg. Weldra had Mgr. Dupanloup de zekerheid, dat de jongeling, die zich uiterlijk aan alle pligten onderwierp, tot de heilige Tafel naderde, niet aan God geloofde, en zijn pligtvervulling gehuicheld was. Mgr. kon zijn verontwaardiging niet bedwingen en verwijderde hem terstond uit het seminarie. Niettemin voorzag Mgr en nog eenige andere geestelijken in de behoeften van Renan, ten einde hem te behoeden voor verderen val en tot inkeer te brengen. Toen kwam 1848 met zijn revolutie. Renan verbrak alle banden en koos zijn ongelukkige bestemming.

ENGELAND.

LONDEN, 20 April. Het orgaan van lord Palmerston antwoordt op de algemeene klagten over de handelingen der Vereenigde Staten, die den handel van Engeland zoo zeer benadeelen, dat Engeland weet, wanneer zulks noodig is, zijne nationale regten en belangen te handhaven, en toonen zal ruim vergoeding te eischen voor geleden onregt en schade.

— De *Spectator* voorspelt een oorlog met Japan, en prijst het in den heer Gladstone zeer, dat hij zijn saldo van 500,000 £ in de schatkist wil behouden. Een oorlog met Japan zal wel meer dan een half millioen verslinden.

— In een steenkolenmijn nabij Plymouth heeft Zaturdag avond een vreeselijk ongeluk plaats gehad; terwijl namelijk een wagen met 10 arbeiders door de stoommachine tegen den schuinen uitgang werd opgehaald, brak onverhoeds de ketting en liep de wagen met schrikbarende snelheid 200 vademen achteruit in de diepte, waar al het werkvolk oogenblikkelijk werd verpletterd.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 19 April. Het gerucht dat de Keizer een eigenhandigen brief van Napoleon heeft ontvangen, wordt bevestigd. Men voegt er bij, dat bereids een antwoord naar Parijs gezonden is.

— De gezanten van Oostenrijk en Pruissen te Koppenhagen hebben in last gekregen, door een eensluidende nota, tegen het koninklijk besluit van 30 Maart, betreffende Holstein, te protesteren.

— Brieven uit Litthauen melden de uitwerking, die de voorgeschreven rede van 19 Februarij (3 Maart) door de popen gehouden, op de bevolking gemaakt heeft, en hoe het adres aan den Tsaar mislukt is. Alle popen hadden van hunne overheid het model van preek ontvangen, en waren onder het strengst verband van geheimhouding gebragt. Hoe de popen op gezegd tijdstip ook te werk gingen, zij slaagden slecht. De boeren uit de omstreken van Korelicze, die tot de domeinen van Wittgenstein behooren, in plaats van de raadgevingen der popen te hooren, zeiden, dat men om volmaakt vrij te zijn, men zich eerst ontdoen moest van die onmiddellijke onderdrukkers, de rentmeesters of ekonomen, de ambtenaren, ja de popen zelfs moest men dooden. De *Starsryna*, burgemeester der gemeente, beproefde hen van dit plan af te brengen, en stelde hun voor eenige van hen naar Korelicze te zenden, om te zien, wat daar de boeren deden, die zich door de popen hadden laten medeslepen. Die raad werd opgevolgd. De afgezondenen kwamen juist daar, toen de kozakken onder die arme lieden, die zich door de handlangers der moskovitische politiek hadden laten misleiden, op een gruwelijke wijze huis hielden; de deputatie kwam alles behalve gunstig gestemd terug.

— In de omstreken van Slück hebben de boeren een-

[illegible] de onderteekening van het adres geweigerd en gezegd, dat zij voor niets ter wereld hun Polen zouden verloochenen. De gewesten om Wilna gelegen zijn het meest blootgesteld aan de omkoopingen en verleidingen der russische agenten. Onder de boeren en russische beambtenaren was het eerst gelukt, door allerlei kuiperijen, enige spionnen en verraders te vinden, echter die ongelukkigen waren schaars en hadden het duur bekocht. Daar zij als spionnen op de opstandelingen werden uitgezonden, zoo waren in den regel hunne rapporten valsch. De kozakken, die den vijand niet vonden, waar zij hem hadden aangewezen, sloegen hen met knoetslagen dood of vermoordden ze op andere wijzen.

BERLIJN, 20 April. Van velerlei zijden is verzekerd, dat de minister van Staat, de heer von Manteuffel, in het ministerie zal treden.

— Uit Stockholm wordt gemeld, dat prins Czartoryski reeds tweemalen door den Koning op het paleis is ontvangen, terwijl prins Oscar, een broeder des Konings, ter zijner eere een diner heeft gegeven. Czartoryski begeeft zich, gelijk bekend is, naar Polen; maar hij zal vooreerst nog eenigen tijd in Zweden blijven.

— Volgens een korrespondentie in Litthauen breidt de opstand zich daar dagelijks uit, niet alleen in Wilna en Grodno, maar ook in de provinciën Kowno, Minsk, Witebsk en Wohilew. De kleine gevechten, die daar geleverd worden, matten de Russen zeer af, en dwingen hen tot versnippering hunner krachten, omdat de opstandelingen overal verspreid zijn. Zoo heeft dezer dagen een gevecht plaats gehad, waarbij het verlies der Russen 50 dooden en 213 gewonden bedroeg.

— In een korrespondentie uit Petersburg wordt gezegd, dat de Tsaar Frankrijk en Engeland geantwoord zou hebben, dat hij in een kongres bewilligde, mits niet slechts de poolsche, maar ook de romeinsche en sleeswijk-holsteinsche kwestiën werden beslecht.

— Van verschillende zijden wordt de waarschijnlijkheid betoogd van een oorlog tusschen Frankrijk en Zweden, van de eene, en Rusland, van de andere zijde. Ook zou uit verschillende poolsche korrespondentiën blijken, dat de Polen van dien kant hulp verwachten, ja er wordt zelfs gezegd, dat Frankrijk het centraal komitee uitzigt gegeven had op een gewapende interventie.

De *Köln. Ztg.* deze aangelegenheid besprekende, zegt dat Napoleon vóór eenige weken, op zijn vraag, of hij in een oorlog tegen Rusland op Zweden kon rekenen, van Karel XV tot antwoord had ontvangen: „Wanneer gij twee fransche oorlogschepen de Oostzee laat binnenloopen, zal ik ze met 100,000 man te hulp komen." Genoemd blad doet uitkomen, dat de grieven van Zweden tegen Rusland van dien aard zijn, dat men, in de bestaande omstandigheden, een oorlog zou kunnen verwachten. Rusland had in 1808 en 1809 groot misbruik gemaakt van de kortzigtigheid van Gustaaf IV, om zich, door overrompeling, van Finnland meester te maken. Dit is een der grootste grieven, en de Finnen, die reeds lang hunne nationaliteit terug verlangen, zouden bij een oorlog eenparig opstaan, om zich van het russische juk te bevrijden.

— Onder de geestelijken van Litthauen zal het niet aan martelaars ontbreken. Overal zegenen zij de verdedigers der godsdienst en van het vaderland, en dit is in de oogen van Rusland een onvergefelijke misdaad. In deze provincie staan adel, boer en burger onder het geweer, die alvorens ten strijde te gaan, in de kerken ter biecht komen en tot de heilige Sakramenten naderen.

— De generaal Berg heeft, volgens verschillende dagbladen, Paaschzondag, zijn bestuur op eene gruwelijke wijze ingewijd. Dien nacht werden 8 „staats-misdadigers" te Warschau opgehangen en 5 gefuzilleerd. Den avond te voren hadden zich 400 jeugdige Polen uit Warschau tot de patriotten begeven. Op 2 mijlen afstand der stad werden zij door 1500 Russen, die 4 kanonnen bij zich hadden, omsingeld en gelast de wapens neder te leggen; een salvo was het antwoord op dien eisch. Na een gevecht van 3 uren sloegen zij zich door de Russen heen.

— Zestien gewonde soldaten van het korps van Langiewicz hebben aan Mgr. Majerczak, apostolisch administrator van een gedeelte van het diocees Krakau, een schrijven gezonden, waarin zij melden, hoe een pater Franciskaan door de Russen vermoord is. Pater Antonius Majewski, misleid door de verklaringen van Rusland in de poolsche bladen, dat de geestelijken en doktoren vrijelijk aan gewonden hunne goede diensten bewijzen mogten, had zich in surplis en met de stola gekleed, om den gekwetsten zijn hulp te bieden. Hij vervulde de bedieningen van zijn ambt met bewonderenswaardigen moed; te midden der kogels, deelde hij den gewonden en stervenden de H. Sakramenten toe. Nog een uur na het gevecht zag men hem op het slagveld biecht hooren, toen men hem met lansen en bajonnetsteken overhoop stiet, zijn ligchaam mishandelde, en naakt, als het kadaver van een dier, liggen liet. Doordrongen van vereering voor den waardigen geestelijken, verzoeken zij dit ter kennis van den H. Stoel te brengen. Ten slotte verzoeken zij Mgr. al zijn invloed bij den grootvorst aan te wenden, om, wanneer den russischen soldaten het woeden en moorden al niet mogt worden belet, ten minste zij het geluk mogen verwerven, van op het slagveld door een geestelijke te worden bijgestaan, aan wien men niet de hand zou durven slaan.

ITALIE.

TURIJN, 19 April. Men wil met zekerheid weten dat Mazzini zich in deze stad heeft opgehouden. Hij zou, als dame, verkleed met de spoortrein van Susa aangekomen zijn en heeft onderscheidene zijner vrienden bezocht.

— Pisanelli schijnt eindelijk tot het bewustzijn gekomen te zijn, dat er groote wederspraak bestaat tusschen de liberale beginselen in zijne beide cirkulaires beleden, en de gevangeneming en verbanning van zoo vele italiaansche bisschoppen. Mgr. Canzi, vikaris van het kapittel van Bologna, en een pastoor dier stad, die beide te Arona gevangen zaten, zijn in vrijheid gesteld. Men voegt hierbij, dat het goevernement aan den kardinaal De Angelis berigt heeft, dat er niets meer aan den terugkeer in zijn diocees van Fermo in den weg staat. Wat de bisschop van Avellino betreft, die zich onder dezelfde omstandigheden te Turijn bevindt, niets zou nog de meening van de regering gewijzigd hebben, ter oorzake van den toestand, waarin zich deze provincie bevindt.

— De kardinaal Pentini heeft aan het *Journal de Rome* den volgenden brief geschreven: „Zeer geëerde heer! Men heeft mij medegedeeld, dat zeker vreemd dagblad van den eed spreekt, dien ik in hoedanigheid van nieuw benoemd kardinaal heb afgelegd, en mij uitdrukkingen aanwrijft tegen het wereldlijk gezag, tegen de handhaving en de verdediging van de regten van den H. Stoel. Ik acht mij dus verpligt te verklaren, dat de eed door mij is afgelegd, naauwkeurig en juist, naar de gebruikelijke formule, ingegeven door de beginselen van trouw, gehoorzaamheid en geestelijken moed, die ik altijd beleden heb, en die ik tot aan het einde van mijn leven voor de verdediging der godsdienst, van den H. Stoel en zijne regten begeer te belijden, waarvan ik reeds bij onderscheidene gelegenheden overtuigende bewijzen gegeven heb. Ik verzoek u daarom, mijnheer de direkteur! de goedheid te hebben, in het belang der waarheid, deze weinige regelen in uw *Journal* op te nemen."

— Men meldt uit Napels dat de veel bekende Fumel van zijne ambten is ontslagen, en dat men het noodig geacht heeft de prinses van Genua, als vrouwelijke afgezant, naar Sicilië te zenden, ten einde door schitterende feesten de stemming van het volk te verbeteren.

— Men verneemt dat, ter bevrediging der Napolitanen, besloten is, dat prins Humbert acht maanden van het jaar te Napels, en de vier overige te Palermo doorbrengen en een schitterende hofstoet om zich vereenigen zal. Daar echter het bijzonder vermogen van dien prins zeer gering is en de Staat geen geld heeft om zijne inkomsten te vermeerderen, weet men niet regt waarvan die schitterende hofstoet betaald zal worden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 April.

BEVALLEN (18 April): W. E. Basting, geb. Meyroos, Z. — (19 April): S. C. M. Visser, geb. de Breuk, Z. — (20 April): A. W. van der Mey, geb. Altemeijer, Z.

250ste Staats-Loterij. (Prijzen van ƒ 1000 en daarboven. 5de Klasse, 14de Lijst: Nº 3107 ƒ 1500, Nº 2142 ƒ 1000.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 April. België 2½ pc. 61—p. 4½ pc. 99.90; Metal. 65.50, Nation. 74—p, Spanje 2 pc. 46.50; 3 pc. 49.85p

PARIJS, 21 April. 3 pc. Rente 69.50, 4½ pc. id. 96 50, Fr.-Oost. Spoorw. 500 —; Credit mobilier 1415, 3 pc Spanje 50¾, 1 pc. id. —, Russ. Spoorweg 426; Romeinsche Leening [illegible].

MADRID, 20 April. 3 pc. Spanje 52 30, 2 pc. id. 48.40.

LONDEN, 21 April. Consols 92⅞, 3 pc. Mexiko 34, 4½ pc. Peru —, 3 pc. id —, 4½ pc. doll. bonds —, 2 pc. Nieuwe Gren. 33, afgest. — uitgest. 8⅝, Lan[d]warrants —, 3 pc. Venez. 23¼, 1 pc. id. 11¾, 4½ pc. Peru 48⅝, 3 pc. Spanje 54, 2 pc. id. —, [illegible] 10⅝, [illegible] 80, 4½ pc. Russen 91, 5 pc. id. 1822 91½, 4½ pc. id. 1860 —, 5 pc. id. 1862 —; 2½ pc. Holland 65, 4 pc. id. —, Illinois Shares —, id. C. B. 7 pc. Oblig. —, 5 pc. Sardinië —, Equador 16¼, 5 pc. Grieken 28⅝, 5 pc. Coupons 13½.

WEENEN, 21 April. 5 pc. Metaliek 753.0; Dito Nationale 81.40; Oost-Aand. 1860 —, Bank-Aktiën 796, Credit Anstalt 204, [illegible].

BERLIJN, 21 April. 5 pc. Metal. 66⅝, Dito Nation. 72¼, Stiegl. 5de serie 90¼, Dito 6de id. 96⅝, 5 pc. Russen 1862 92¾, 3 pc. Nieuwe dito 59, 4½ pc. Pruissen 101⅝

HAMBURG, 21 April. 3 pc. Mexiko 32⅛, 3 pc. Rusland 56⅜, 3 pc. Spanje 46¾, 2 pc. id. 44¾, Vereinsb. 103⅛, Noord-Duits. bank 106

FRANKFORT, 21 April. 5 pc. Metall. 65, Nation. 70⅛, Oost.-Aand. 1860 —, 3 pc. Spanje 50, 2 pc. id. 46¼.

Wisselkoers.

2/m Parijs	ƒ 55¾	2/m. Livorno	ƒ 45⅝
Zigt „	„ 56 3/16	2/m. Napels	„ 45¾
2/m. Bordeaux	„ 55½	3/m. Petersburg	„ 174
½/m. „	„ 55⅝	6/w. Weenen	„ 101
3/m. Madrid	„ 238	„ Augsburg	„ 98¼
„ Cadix	„ 237	„ Frankfort	„ 98½
„ Sevilië	„ 235	2/m. Hamburg	„ 35
„ Bilbao	„ 235	Zigt „	„ 35 3/16
„ Lissabon	„ 41¾	2/m. Londen	„ 11.72½
„ Porto	„ 41½	Zigt „	„ 11.78¾
2/m. Genua	„ 45¾	Rotterdam	„ ⅛

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			21 APRIL		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	3⅝ pCt.		89	a		
Nederl. Bank	4	„		„		
Nederl., Werkel. Schuld	2½	„	62⅞	„	63⅛	63⅛
Dito Dito	3	„	75⅝	„	75 11/16	
Dito Dito	4	„	99¼	„		
Oost-Ind. Leening	4	„		„		
Amortisatie-Syndikaat	3½	„	93¼	„		
Handelmaats. op rescontre		„	145⅞	„	146⅜	146⅜
Dito à kontant	4½	„	145¾	„		
Dito Leening 1858	4	„		„		
Aand. Holl. Spoorweg.		„	103¼	„		
Leening idem	4½	„		„		
Rijn dito	4½	„		„		
Dito 2de Leening	4½	„		„		
België, Cert. Adm. Belg. Bk.	2½	„		„		
Dito bij *Rothschild*	2½	„	56½	„		
Frankrijk, Certifikaten	3	„		„		
Spanje, Obligatiën	2	„	46¾	„		
Dito	3	„	52¾	„		
Dito Binnenlandsch	3	„	49¾	„	49 15/16	49 15/16
Amortisable-Schuld.				„		
Bewijzen Coupons.			10¼	„		
Portugal, Obligatiën	3	„	46½	„	46⅝	
Dito 1856/1859	3	„	45 15/16	„	46 1/16	46 1/16
Dito 1862.			45 15/16	„	46 1/16	46 1/16
Rusland, Obl. bij *Hope* & Cº.	5	„	101⅛	„		
Dito dito 1828/29	5	„	100⅜	„		
Certif. dito 1831/33	5	„	84⅜	„		
Dito dito 1840	4	„	76 7/16	„		
Dito Orig. 2ᵉ, 3ᵉ en 4ᵉ Leen.	4	„	76⅝	„		
Dito dito 5ᵉ	4	„		„		
Dito 5de Serie	5	„	83½	„		
Dito 1855, 6de Serie	5	„	89 15/16	„	90	89 15/16
Dito Adm. te Hamburg	5	„		„		
Dito te Londen	5	„		„		
Dito dito	4½	„		„		
Dito dito	3	„	57 15/16	„		
Dito bij *Hope* 1860	4½	„	90¼	„	90⅜	
Dito Leening 1862	5	„	90⅞	„	91	90⅞
Inschrijv. in Assign.	6	„		„		
Certifikaten van dito	6	„	53 7/16	„	53⅝	53 7/16
Spoorweg-Aktiën	5	„	200¼	„	200¾	200½
Hypotheek	4½	„		„		
Polen, Aandeelen 1835 fl. 500		ƒ	162	„	162½	162¼
Obligatiën	4	pCt.	76¾	„		
Pruissen, Obligatiën	4½	„		„		
Dito 1859	5	„	103¼	„		
Aandeelen 1854	3½	„	225	„		
Oostenrijk, Obl. bij *Gol* & Cº.	5	„		„		
Dito dito	4	„		„		
Dito Metalliek	5	„	61⅞	„	62 7/16	62 7/16
Dito dito	2½	„	31½	„	31¾	31¾
Dito Rente Amst.	5	„	82¼	„		
Dito Nationale 1854	5	„	67	„	67½	67 5/16
Weener Bank-Aktiën	3	ƒ	825	„	827	
Dito Aand. fl. 250, 1839		„	410	„		
Dito dito „ 250, 1854	4	pCt.	243	„	247	243
Fr. Oost. Spw. Obl. bij *Hope*		ƒ	131¼	„	131½	
Beijeren, Spoorw. Aandeelen.				„		
Denemarken, Oblig. te Londen	4	„		„		
Braz. Geldl. 1824 van £ 100	5	„	99½	„		
Dito 1839 „ £ 100	5	„	97½	„		
Dito 1843 „ £ 100	5	„		„		
Dito 1852/1860	4½	„	90⅛	„		
Peru, Geldleening 1851	4½	„		„		
Dito Fransche	4½	„		„		
Ecuador, Oblig. 1855	1	„		„		
Venezuela, Obligatiën	2	„	22 9/16	„	22 9/16	22 9/16
Dito	1	„	11 11/16	„	11 13/16	11 13/16
Grenada, Obligatiën	4¾	„		„		
dito Gestempelde.			14¾	„	14⅞	
Dito	2	„	31⅛	„		
Dito Uitgestelde	1½	„	8 7/16	„	8½	
dito Gestempelde.	1	„	7 13/16	„	7 15/16	
Mexiko, Obligatiën	3	„	32 1/16	„	32 5/16	32 1/16
Nrd-Amer. Ph. *Hope* & Cº. Lr. A.		ƒ		„		
Dito dito B.		„		„		
Dito bij *Rothschild*	6	pCt.		„		
Illinois Spoorweg Aandeelen.				„		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7	„	—	„		
Galvest. Spoorweg Oblig.	8	„		„		
Louisiana	5	„		„		
Griekenland, Obl. geldl. 1825	5	„	26⅞	„	26⅞	26⅞

Loten [illegible], 1¼, 4 pCt. Holl. Spoor —, Rijnsh. 203¾, 4 pCt. Russ. Spoor —, Poolsche Spoorweg-Oblig. —; Galveston stellen [illegible], Vereenigde Staten 62½, [illegible], Turken 44⅛, , ⅜, ⅛; Loten 139.

Binnenlandsche fondsen waren heden in eene lustelooze

stemming Buitenlandsche waren over 't geheel williger, inzonderheid waren Oostenrijksche tot goed verhoogde prijzen te plaatsen, en werden daarin verscheidene goede koopers aangetroffen.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 3½ pCt., Disconto 3½ pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 22 April tot 3½ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc 62 13/16, Aand. Handel-Maatsch. 146½, Spanje, Binnenl. 3 pc. ——, Rusl., Oblig. bij Hope en C°. 5 pc. —, Cert. 1855, 6de serie 5 pc. 89 11/16, Oostenrijk, Met. 5 pc. 62 1/16, dito 2½ pc. 32 1/16, dito Rente Amst. 5 pc. 82, dito Nationale 1854 5 pc. 66⅞.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT

AMSTERDAM, 22 April.

Tarwe: 128 ℔ n. b. Poolsche *f* 317.

Rogge, 125 ℔ o Pruissische *f* 234; op levering in Mei *f* 190; Okt. *f* 196.

ROTTERDAM, 21 April. Tarwe: 129/130 ℔ n. witb. Poolsche per 2400 Ned ℔ *f* 330.

SCHIEDAM, 21 April. Rogge verkocht: 142/2 ℔ Kuuda *f* 234 6/w. — Moutwijn *f* 12 —; Jenever *f* 17 50; Amst. Proef *f* 18.75; per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 0 40 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 21 April. Jongebloed, Leonore, Maroïm
HELVOET, 21 April. Pojiro, Anonimo, Boston A.
BROUWERSHAVEN, 21 April. De Groo, J. C. Schotel, Dordrecht n. Batavia

UITGEZEILD:

TEXEL, 21 April. Cycloop, (st.), Koningsbergen.
BRIELLE, 21 April. Leo, (st.), Londen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 April, in lading naar:

Maintz.	W. Ilöhr, Maintz N° 2.
Mannheim.	Hartman, Ocean.
Keulen.	G. Lohman, Cöln N° 12.
Wezel.	C. T. Legrand, Liefde.
Keulen.	J. R. Wilson, Cöln N° 19.
Mannheim.	N. Schneckenberger, Adolf Sander.
Dusseldorp en Duisburg.	G. Koenen, Niederrhein N° 10.
Emmerik, Wesel, Dusseldorp en Keulen.	Fanny, S.

AMSTERDAM, 22 April, vertrokken naar:

Manheim en Ludwigsh.	A. van Benningen, Koophandel.
Urdingen.	K. Trapman, Adolf.
Dusseldorp en Duisburg.	A. Brinkman, Niederrhein N° 8.

Rijnhoogte ARNHEM, 21 April 2 el 1 p. 0 duim.
KEULEN, 21 „ 10 vt. 5 „

VOOR DEN IN NOOD VERKEERENDEN HUISVADER.

Bedrag van vorige opgaaf . . .	*f* 84.02
Van N. N. een postwissel.	„ 2.50

In hoop dat andere jongelingen en jonge dochters ook iets van hunne spaarpenningen willen afzonderen.

Totaal . .	*f* 86.52

Advertentiën.

(1454) GETROUWD:
B. KOELEMAN Jr.
en
C. VAN DIJK.
VINKEVEEN, 22 April 1863.

(1459) Mijne geliefde Echtgenoot M. M. VOLMER, beviel vrij voorspoedig van een' welgeschapen *ZOON*, die echter kort na de geboorte overleed.
J. J. W. STERCK.
AMSTERDAM, 22 April 1863.

(1452) Heden overleed na een smartelijk lijden, onze beminde oudste Zoon, HENRICUS THEODORUS JOSEPHUS, in den ouderdom van 31 jaren, betreurd door ons, onze kinderen en verdere betrekkingen.
AMSTERDAM, 20 April 1863.
P. J. SMITHUYSEN.
E. M. A. SMITHUYSEN, LAARMAN.

(1456) Erkentelijk voor de talloozе bewijzen van deelneming, mij betoond bij de ziekte en het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot, betuig ik, mede namens mijne kinderen en familie den hartelijksten dank.
S. C. HAFKENSCHEID,
Wed^e BERNS LANS.

Biedt zich aan tegen billijke belooning, om met Mei e. k. in dienst te treden: een **Horologie- en Klokmakers-Bediende**, zijn werk gedeeltelijk verstaande, en goede getuigschriften kunnende produceeren. Brieven *franco* onder letter J. H. aan het Bureau dezer Courant. (1453)

Iemand van de R. C. Godsdienst, 38 jaren oud, die de **Schoen- en Laarzenmakerij** en Handel wat het vak aangaat, grondig verstaat, zag zich volgaarne geplaatst om als **Baas** te ageren, de beste getuigen van een braaf gedrag en familie na informatie, onder Lett. S. N° 383, aan het Bureau dezer Courant. Brieven *franco*. (1444)

Eene Jufvrouw, R. C., van fatsoenlijken huize, oud 26 jaar, geëxamineerd in de Hollandsche en Fransche talen, zag zich gaarne geplaatst als **Jufvrouw van Gezelschap**, of tot Oppassing van eene ziekelijke Dame, of tot Adsistentie in de Huishouding, zoude zich ook gaarne belasten met de Opvoeding eeniger jeugdige kinderen. Zij let minder op een groot salaris dan op eene honnette behandeling. Adres met *franco* brieven onder letter S. aan den Boekhandelaar WAANDERS te Zwolle. (1455)

WEGENS STERFGEVAL

zal op nader te bepalen dag in de maand Junij a. s., ten overstaan van den te Boxtel gevestigden Notaris J. H. VAN DEN HAM, publiek worden verkocht:

Het sedert tal van jaren gunstig bekend en wel beklant **LOGEMENT**, genaamd: ***HET FORTUIN***, gelegen te Boxtel, op 5 minuten afstands van het Station aldaar, volgens de reeds in aanleg zijnde banen, het vereenigingspunt der Hollandsche, Fransche en Duitsche Spoorwegen.

Desverkiezende kan een gedeelte der kooppenningen als Eerste Hypotheek daarop gevestigd blijven.

Nadere informatiën zijn inmiddels op *franco* aanvrage te bekomen bij voornoemden Notaris en de Eigenaresse, Mej. de Wed. J. J. OFFERMANS te Boxtel. (1462)

Onder onze ruime sortering van allerhande

TOILET-ARTIKELEN

bevelen wij bijzonder aan:

De echte Tandzeep

van Dr. SUIN DE BOUTEMARD, maakt de Tanden zuiver wit, zonder het émail aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 Cts. en is toereikende voor een half jaar.

De echte Dr. Borchardts-Zeep

is zamengesteld uit fijne aromatische en etherische Oliën en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten en geeft aan de huid door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen, dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een- of tweemaal daags wascht. De prijs is 40 Cent.

GEBR. LEDER'S BALSAMISCHE AARDNOOTOLIEZEEP, die de huid reinigt zonder stramming te veroorzaken, haar zachtheid en lenigheid geeft en voor den invloed der weersveranderingen beveiligt, als koude, hitte, wind, enz. Het stuk kost 20 Cents.

Dr HARTUNG'S KRUIDENPOMADE versterkt den groei van het haar en werkt zoo voordeelig, dat de laatste levenskiem in den knobbel weder ontwikkeld wordt en een nieuwe wasdom begint. Zij verhindert het uitvallen en ontijdig grijs worden, maakt het krachtig, glanzend en golvend. Het glazen Potje is 75 Cents.

DE KINA-OLIE van Dr. HARTUNG werkt zeer weldadig op het Haar en is vooral bij Kinderen zeer nuttig, daar zij het buitengewoon digt en fijn als zijde maakt. Aan den Baard geeft zij een zachte buigzaamheid, terwijl zij zich bijzonder onderscheidt door de eigenschap de Haren een schoonen glans te geven. De Flacon kost 75 Cts.

Dr BERINGUIER'S AROMATISCHE KRONENGEIST, een van de nieuwste producten der Scheikunde, is een kostelijk, *opwekkend en versterkend Reuk- en Waschwater*. De Flacon *f* 1.

Dr BERINGUIER'S KRÄUTER-WURZEL OEL tot onderhouding en verfraaijing van het Hoofd- en Baardhaar. Prijs per Flacon 60 Cents.

OP NIEUW ONTVANGEN een grooten voorraad van:

SCHUIJERS. Kleer-, Hoofd-, Tand- en Nagelschuijers, fluweel- en Hoedenschuijers, Sopha-, Tafel- en Juweelschuijers.

KAMMEN. Alle soorten moderne Opsteekkammen in kleine bevallige modellen, effen en à jour, in schildpad, caoutchouc en hoorn; Friseerkammen, Stofkammen, Zakkammen, Kammen met Schuijer en Spiegel, enz.

Broches, Bracelets, Oorknoppen, Kapspelden, Parures, Ringen, Flacons, Bonbonnières, Lorgnets, Tooneelkijkers, Bouquetdragers, Balboekjes, Cotillon Ordens, enz.

Zeer mooije en voordeelige PARAPLUIES.

Verkoophuis en de bekende Dépôts. (1461)

WAALSTEENEN

Gebroeders TERWINDT, *Waalsteen-kanten* te *Nijmegen*, ondervonden hebbende dat voor hun bestemd, abusief worden gezonden na... nerden en Gent (alwaar hunne Fabrieken zijn ge... maken hunne Handelsvrienden bekend om ver... het beantwoorden voor te komen, dat hunne W... en Kantoor zijn gevestigd te Nijmegen.

Tevens maken zij hunne Begunstigers opm... dat door uitbreiding hunner Fabrieken, zij ... schillende soorten **Metselsteenen** nog ... zien zijn.

NIJMEGEN, den 30 April 1863.

(1460) De Boekhandelaar J. B. V. HUVER, Nieu... liestraat te Amsterdam, debiteerdt met succ...

I. **Oefeningen der Meimaand.**

Toegepast op de Overweging en Navolging v... **Leven der Allerheiligste Maagd Maria**, ... uitdeeling aan de geloovigen. Met Kerkelijke Goe... ring. In losse vellen . . . . à 10 C...
Ingebonden . . . . „ 20 ...

II. **Gezangen ter eere van Jesus, Maria** ... **Joseph.** Opgedragen aan de Aartsbroeders... der H. Familie . . . . *f* ...
In Linnen Bandtje . . . . *f* ...

Tevens voorhanden eene ruime sortering van ... **schenkjes voor de eerste H. Commun...** als: Kerkboekjes, Rozenkransen, Dentelles en K... beelden in alle soorten tot de minst mogelijken prij...

(1458) Bij de Boekhandelaars J. HERMANS EN ZO... te *Breda*, zijn onderstaande werken, bijzond... geschikt voor de Maand Mei, verkrijgbaar:

Maria Bloemen, Nieuwe Meimaand of XX... betrachtingen, toegewijd aan de Allerh. Maagd ... Moeder Gods Maria. . . . . *f* 0...

De Nieuwe Eva, of de Moeder des levens. H... inneringen en gebeden voor alle dagen der Ma... van Maria . . . . *f* 0...
Gebonden in Linnen. . . . . *f* 0...

Maand van Maria, voor diegenen, welke zich ... het innerlijke leven toeleggen, of het Leven ... H. Maagd, enz. . . . . *f* 0...

De Navolging der Allerheiligste Maag... Maria . . . . *f* 0...

Mijne uren met Maria . . . . *f* 0...

De Genoegens der kinderen van Ma-ria . . . . *f* 0...

De Litanie van Lorette, Leerstellig verklaa... in XXXI verhandelingen . . . . *f* 1...

De ware Congreganist, volledig handboek t... dienste der Congregatiën van O. L. Vrouw, do... N. AUSSEMS, Priester der Orde van den H. Fra... ciscus; voorzien met Kerkelijke Goedkeuring ... Monsg^r J. VAN HOOYDONK, Bisschop van Bre...
Ingenaaid . . . . *f* 1...
In bazanen band . . . . *f* 1...
„ „ „ verguld op snede . . . *f* 1...

Bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is voorhanden voor de Meimaand:

Les Sanctuaires de Marie, histoire de 31 pè-lerinages à la très Sainte Vierge . . . . . *f* 0.7...

Souvenirs de Marie ou **belles prières à la Sainte Vierge**, tirées des saints pères et de plusieurs autres *saints*, mises en ordre pour *chaque jour du mois*, suivies de l'office de *l'immaculée conception de la messe et des vêpres.* . . . . *f* 0.5...

Marie conversant avec ses enfants pendant le mois de Mai, et les jours *de grande fête* par Mgr. R. A. DEVIE, Évèque de Belley. *f* 0.40

NOUVEAU MOIS DE MARIE

ouvrage posthume de M. l'Abbé DE BUSSI augmenté par un prêtre du diocèse de *malines*, cinquième édition. . . . . *f* 0.5...
Idem in 't Hollandsch. . . . . *f* 0...

LE MOIS DE MA MÈRE

on nouveau mois de *Marie*, par ED. TERW... de la compagnie de *Jésus*. . . . . *f* 0.7...

LE MOIS DE MARIE PAROISSIAL,

par M. l'abbé LADEN approuvé par Mgr. *l'Evèque* de *Clermont* et par *l'Archevèché* de *Malines* deuxième édition . . . . *f* 0.50
Idem in 't Hollandsch . . . . *f* 0.65

MES HEURES AVEC MARIE,

ou motifs de confiance à la TRÈS SAINTE VIERGE suivis de la *messe*; par HUBERT LEBON . . . . . *f* 0.30

BLOEMTUILKEN VOOR DE MAAND VAN MARIA,

met eene voorafgaande korte verhandeling over de bijzonderste mysteriën der *H. Maagd*, door den ... J. F. RENARD, uit het Fransch vertaald, door P. J. GEVAERT, Priester. . . . . *f* 0.5...

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.